

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

*Трофимова Анна Сергіївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: trofimovaf-09i-1@mail.ru*

*Кошеленко Вікторія Василівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Однією з основних ознак сучасного розвитку світового господарства є розгортання процесів глобалізації, які справляють суттєвий вплив на систему міжнародних економічних відносин, трансформують напрями і визначають тенденції розвитку національних економік.

На сучасному етапі розвитку економіки України прослідковується значна залежність цих процесів від загальносвітових тенденцій. Це зумовлюється залученням національних трудових, матеріальних та фінансових ресурсів до системи міжнародних операцій. Разом з тим, глобалізація, яка на сучасному етапі розвитку об'єднує близько 30% країн світу, не забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів на користь менш розвинутих країн, а навпаки зумовлює все більшу різницю у розвитку та фінансовій стабільності її учасників.

Структурна складність і багатоаспектність прояву процесів глобалізації обумовлюють міждисциплінарний статус їх дослідження, основний аспект якого є економічним, водночас незаперечною є потреба просторової оцінки комплексного впливу цих процесів.

В межах економічного напрямку проблеми глобалізації досліджували такі вітчизняні вчені як Бураковський І. [2], Дахно І. [5], Зянько В. [4], Петик М. [6], Сиденко В. [8] та інші.

Сьогодні ні в кого не викликає сумнівів теза про те, чи слід сучасний стан та перспективи розвитку регіонів України оцінювати у контексті глобалізаційних процесів. Очевидно, що позитивна відповідь ґрунтується на усвідомленні світових тенденцій зростання ролі регіонів у глобалізаційних процесах, у специфічності

регіональних і локальних форм їх прояву. Глобалізаційні процеси характерні для сучасного етапу розвитку світового господарства, мають всеохоплюючий характер і є наслідком дії нових тенденцій світового значення. Підґрунтям для цих процесів стали глибинні перетворення, які відбувалися під впливом розвитку економічних та політичних взаємовідносин між країнами. Ці взаємовідносини формують сукупність елементів глобального розвитку світового господарства.

Важливим компонентом глобалізаційного процесу й одним із основних джерел глобалізації є феномен транснаціоналізації, у рамках якої визначена частка виробництва, споживання, експорту, імпорту і доходу країни, яка залежить від рішень міжнародних центрів за межами даної держави. Провідними силами тут виступають транснаціональні компанії, що самі є одночасно і продуктом, і головними дійовими особами інтернаціоналізації.

Слід зазначити, що обсяг експорту товарів і послуг з України за дев'ять місяців 2011 р. склав 59922,3 млн. дол., імпорту – 63959 млн. дол. У порівнянні з дев'ятьма місяцями 2010р. експорт збільшився на 34,4%, імпорт – на 40,6% [7].

Особливе місце посідають проблеми співробітництва України з країнами ЄС де існує небезпека відкритої взаємодії на фоні нерівного партнерства. Разом з тим, до цих взаємовідносин Україну підштовхує низка об'єктивних обставин – необхідність окреслення вектора регіональної інтеграції, прихований і явний протекціонізм розвинених країн. Формат СНД, значною мірою диспропорційний в сфері політичного та економічного устрою, придатний переважно для комунікації на пострадянському просторі, з подальшою реалізацією проектів у вигляді двосторонніх угод.

Вплив глобалізації на національну економіку досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: по-перше, це можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин, а не бути осторонь, як це спостерігається тепер.

По-друге, відбувається скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що є дуже важливим, оскільки загальне підвищення цінової конкурентоспроможності українських виробників найактуальніше питання сьогодення. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з

Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур, що мінімально залежать від коливання політичних відносин з тією чи іншою країною.

Забезпечення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів за рахунок приєднання країни до загальноприйнятих у світі регулятивних норм також є однією із позитивних сторін [1].

Так сумарний обсяг внесених з початку інвестування в економіку Україну прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) на 31 грудня в 2011 року становив 49,32 млрд. дол., що на 10,2% більше обсягів інвестицій на початок 2011 року і в розрахунку на одну особу становить 1,084 тис. дол.

Інвестиційні кошти надійшли з 128 країн світу. Країнами ЄС було внесено 39,4 млрд. дол. інвестицій, що складає 79,9% загального обсягу акціонерного капіталу, з країн СНД – 4,11 млрд. дол. (8,1%), з інших країн світу – 5,93 млрд. дол. (12,0%). У десятку основних країн-інвесторів, які охоплюють більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12,6 млрд. дол., Німеччина – 7,3 млрд. дол., Нідерланди – 4,8 млрд. дол., Російська Федерація – 3,6 млрд. дол., Австрія – 3,4 млрд. дол., Великобританія – 2,5 млрд. дол., Франція – 2,2 млрд. дол., Швеція – 1,7 млрд. дол., Віргінські Острови (Британія) – 1,6 млрд. дол. і США – 1,4 млрд. дол. [3].

Позиція, яку зараз підтримує Україна приведе до збільшення можливостей входження країни до великих міжнародних коопераційних проектів, що в перспективі можуть забезпечити істотне підвищення конкурентоспроможності та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Але для України стратегічно важливою метою має стати стимулювання структурних реформ усередині країни, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності у відкритому ринковому середовищі, що є стратегічно важливою метою.

Глобалізація спричинює також і негативні наслідки – виникає пригнічення розвитку окремих галузей (секторів) національної економіки, які виявляються не готовими до повноцінної міжнародної конкуренції, заміщення їх імпортом.

В умовах глобалізації спостерігається зниження ролі національної держави, втрата нею державної ідентичності, цілісності.

З метою оптимізації та інтенсифікації розвитку національної економіки у глобальній економічній середі постає необхідним забезпечити динамічний розвиток та розширення інноваційного позиціонування тих секторів виробництва, де Україна зберігає та у перспективі може наростити конкурентні переваги перед іншими країнами.

У контексті світових процесів Україна займає поки що, на жаль, одну з останніх позицій. Наші компанії в силу певних об'єктивних (стрімка девальвація гривні, постійна політична нестабільність) і суб'єктивних причин не використовують сучасну ситуацію на власну користь.

Потрібно активно вивчати досвід компаній з країн з швидкозростаючою економікою (Китай, Індія, Бразилія, Мексика та інших) для розбудови і зміцнення власної економіки та вітчизняної національно свідомої бізнес-еліти. Криза в розвинених країнах дає шанс найбільш успішним компаніям із країн, що розвиваються, зміцнити свої міжнародні позиції.

Отже, для активнішої участі України в сучасних глобалізаційних процесах варто здійснити такі кроки:

1. Поліпшити економічні відносини з Китаєм – як передовою країною світової економіки та «двигуном» процесів глобалізації;
2. Створити умови для виховання високоінтелектуальної та національно свідомої бізнес-еліти;
4. Проводити структурну політику, впроваджувати інновації;
5. Критично оцінювати рекомендації міжнародних фінансових інституцій, зважуючи їх на реалії та особливості економічної ситуації в Україні;
8. Використати досвід країн з швидкозростаючою економікою для розвитку українських компаній, здатних конкурувати на світових ринках з іноземною продукцією.

Отже, так чи інакше, спираючись на власні сили та досвід помилок та успіхів інших країн, Україні необхідно реалізувати свій потенціал і стати конкурентоспроможною європейською державою з високим рівнем економіки та добробуту нації.

Література

1. Архипович Д. Глобалізація як явище: позитивні та негативні риси [Електронний ресурс] / Д. Архипович – Режим доступу: <http://>

www.ji.lviv.ua/n19texts/arhypovych.htm

2. Бураковський І.В. Глобальна фінансова криза: уроки для світу та України: наукове видання / І.В. Бураковський, О.В. Плотніков. – Харків: Фоліо, 2009. – 300 с.

3. За 2011 год в економіку України було вложено \$6,47 млрд. прямих іноземних інвестицій [Електронний ресурс] / Кореспондент.biz – Режим доступу: <http://gorod.dn.ua/news/ekonomika/ukraina-narastila-obem-eksporta-importa>

4. Зянько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив / В. Зянько // Економіка України. – К.:Преса України, 2006. – С.84-90.

5. Міжнародне економічне право: навч. посібник / І. І. Дахно. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Центр учбової літ-ри, 2009. - 304 с.

6. Петик, М. Україна в сучасних глобалізаційних процесах / М.Петик // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 530-539.

7. Показники експорту та імпорту – К.: Держкомстандарт України, 2011. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).

8. Сиденко В.Р. Глобализация и экономическое развитие. – К.: Феникс, 2008. – 376 с.